

חטיבת תקון

שירות בתי הסוהר



בתוקף מתאריך: 28.11.2023

ת' עדכון אחרון:

עמוד מס' 1 מתוך 9 עמודים

הפרק: ענף פסיכולוגיה

מס' הנוהל: 20-2015

הפעלת ענף פסיכולוגיה בשב"ס

1. כללי:

- 1.1 ענף פסיכולוגיה אמון על מתן שירות פסיכולוגי לאסיר בדגש על אבחון וטיפול. הענף פועל במסגרת המאמץ השיקומי לספק כלים מתקנים לכלל האסירים המתאימים לכך, בשיתוף עם המערך התקוני בשב"ס.
- 1.2 בענף פסיכולוגיה עובדים פסיכולוגים שיקומיים מומחים ומתמחים, המספקים מענים לאוכלוסיית האסירים השפוטים.

2. הבסיס החוקי:

- 2.1 חוק הפסיכולוגים, התשל"ז 1977.
- 2.2 קוד האתיקה המקצועית של הפסיכולוגים בישראל (2017).
- 2.3 חוק זכויות החולה התשנ"ו 1996.
- 2.4 פקני"ץ 04.40.00 "חופשות אסירים".

3. מטרה:

להסדיר ולפרט את תהליכי העבודה של הענף ולקבוע כללים ודרכי פעולה.

4. הגדרות:

- 4.1 "אבחון פסיכולוגי" – תהליך מקצועי הבודק את מצבו הנפשי, האישיותי ו/או הקוגניטיבי של האסיר. האבחון נערך על ידי פסיכולוג באמצעות כלים אבחוניים שונים ובהתאם לשאלות האבחון. תוצאות האבחון ישמשו לקבלת החלטות לצורך התוויית הטיפול באסיר, הגדרת צרכיו ושיבוצו.
- 4.2 "טיפול פסיכולוגי" – מענה הניתן לאסירים כאשר עולה צורך בטיפול פסיכולוגי מעבר לטיפול הסוציאלי, זאת בהתאם להמלצת העובד הסוציאלי המשמש כמנהל המקרה ור"ת טו"ש ביחידה.

הפרק: ענף פסיכולוגיה					נוהל מס': 20-2015
הנוהל: הפעלת ענף פסיכולוגיה בשב"ס					בתוקף מתאריך: 28.11.2023
					ת' עדכון אחרון:
					עמוד מס' 2 מתוך 9 עמודים

4.3 "עבירה חמורה" - עבירת המתה (רצח, הריגה), ניסיון לרצח, ו/או עבירת אלימות שנגזר בגינה לפחות עשר שנות מאסר.

4.4 "הערכת מסוכנות" – הערכת רמת הסיכון לאלימות חוזרת/עתידיה הנשקפת מהאסיר המתבצעת כחלק מתהליך האבחון הפסיכולוגי.

5. השיטה

5.1 רע"ן פסיכולוגיה או סגנו ימנה פסיכולוגים אשר ישתלבו ביחידות השונות ויספקו שירות אבחוני ו/או טיפולי לאסירים בבתי הסוהר, בשיתוף עם הצוות הרב מקצועי.

5.2 הפניות לאבחונים, טיפולים והתערבויות שונות, יכולות להתקבל מגורמי פנים ומגורמי חוץ.

5.2.1 אופן הפנייה להתערבות פסיכולוגית מגורמי פנים: לאחר התייעצות עם ר"ת טו"ש, יעביר העו"ס המטפל לרע"ן פסיכולוגיה טופס הפנייה המפרט את הרקע להפניה (טופס הפניה לאבחון פסיכולוגי מגורמי פנים - נספח א', טופס הפניה לטיפול פסיכולוגי-נספח ב'). ההפניה להתערבות הפסיכולוגית יכולה להתבצע בכל שלב במאסר.

5.2.2 אופן הפניה להתערבות פסיכולוגית מגורמי חוץ: גופים סטטוטוריים, יפנו בקשתם ישירות לרע"ן פסיכולוגיה. מטרת האבחון לרוב היא הערכה פסיכודיאגנוסטית והערכת מסוכנות עדכנית.

5.3 הפניות לאבחון פסיכולוגי:

5.3.1 מטרת האבחון הפסיכולוגי: לספק הערכה עדכנית אודות פרופיל הסיכונים והסיכויים של האסיר במטרה לדייק את תכנית הטיפול **במהלך המאסר**, או לבחון האם **מוצה הטיפול במאסר**, בהפחתת מסוכנות האסיר.

5.3.2 אוכלוסיית היעד: אסירים אשר ביצעו עבירה חמורה. במקרים חריגים בלבד, ניתן להפנות אסירים אשר ביצעו עבירות אחרות, זאת כאשר קיימת אי וודאות לגבי המתווה הטיפולי המתאים לאסיר לאור סוג העבירה או מאפיינים אישיים ייחודיים.

5.3.3 בקשה לאבחון פסיכולוגי **מגורמי פנים**: אסיר אשר ביצע עבירה חמורה, יופנה לאבחון במצבים הבאים (על גבי נספח א'):

5.3.3.1 העו"ס מתרשם כי קיים קושי מתמשך בהשתלבותו או בהסתגלותו למאסר.

5.3.3.2 העו"ס מתרשם כי קיים חשד למורכבות אישיותית, הפרעת אישיות, בעיה נפשית או קוגניטיבית המצריכה בחינה של מתווה הטיפול.

5.3.3.3 העו"ס מתרשם כי קיים צורך בקבלת תמונה קלינית מפורטת, לצורך גיבוש המלצות טרם בניית מתווה הטיפול.

5.3.3.4 אסיר שהשתלב בטיפול ארוך טווח, אך העו"ס מתרשם כי האסיר לא הצליח

נוהל מס': 20-2015				הפרק: ענף פסיכולוגיה	
בתוקף מתאריך: 28.11.2023				הנוהל: הפעלת ענף פסיכולוגיה בשב"ס	
ת' עדכון אחרון:					
עמוד מס' 3 מתוך 9 עמודים					

להיתרם מהטיפול כמצופה.

5.3.3.5 אסיר אשר נדון בוועדת מאסרי עולם לחופשה ראשונה, ההפניה מתקבלת ישירות ממזכיר הועדה.

5.3.4 בקשה לאבחון פסיכולוגי **מגורמי חוץ**: אסיר אשר ביצע עבירה חמורה, יופנה לאבחון במצבים הבאים:

5.3.4.1 התקבלה בקשה מוועדת שחרורים מיוחדת (קציבה) עבור אבחון פסיכולוגי שמטרתו לספק הערכה עדכנית אודות פרופיל הסיכונים והסיכויים של האסיר ותכנית הטיפול הדרושה **במהלך המאסר**.

5.3.4.2 התקבלה בקשה מוועדת שחרורים עבור אבחון פסיכולוגי שתכליתו לבחון את שאלת **מיצוי הטיפול במאסר**, בהפחתת מסוכנות.

5.3.4.3 התקבלה בקשה מועדה בינמשרדית (וג"ע או אלמ"ב) עבור אבחון פסיכולוגי שתכליתו מתן תמונה קלינית במקרים בהם הועדה מתרשמת ממורכבות אישיותית או קוגניטיבית וככלי עזר בקבלת החלטות.

5.3.5 נציגי הוועדות ישלחו את בקשת האבחון לרע"ן פסיכולוגיה.

5.3.6 תהליך בחינת ההפניה וביצוע האבחון הפסיכולוגי:

5.3.6.1 רע"ן פסיכולוגיה יבחן האם סיבת ההפניה עומדת בכללים אשר נקבעו בנוהל, יעריך את דחיפות ההפניה, ויתעדף אותה ביחס להפניות הקיימות.

5.3.6.2 רע"ן פסיכולוגיה יעביר את ההפניה לפסיכולוג המאבחן המתאים.

5.3.6.3 ככלל, האבחון יתבצע בבית הסוהר בו משובץ האסיר.

5.3.6.4 טרם ביצוע האבחון, יחתום האסיר על טופס ויתור סודיות לאבחון פסיכולוגי (נספח ג').

5.3.6.5 האבחון יהיה חתום על ידי הפסיכולוג המבצע וכן על ידי רע"ן פסיכולוגיה, או מומחה מדריך מטעמו.

5.3.6.6 סיכום האבחון יועבר לעו"ס המטפל, לר"ת טו"ש ולגורמים רלוונטיים אחרים על פי צורך.

5.3.6.7 הפסיכולוג המאבחן והעו"ס המטפל ידונו בתוצאות האבחון והשלכותיהם להמשך הטיפול באסיר.

5.3.6.8 ביקש האסיר לקבל את תוצאות האבחון, יפנה בכתב כנהוג בבקשות אסיר. הבקשה תועבר לרע"ן פסיכולוגיה באמצעות העו"ס המטפל.

5.3.6.9 ככלל, ממצאי האבחון תקפים למשך שלוש שנים, אלא אם כן חל שינוי מהותי בהתנהגותו של האסיר העשוי להשפיע משמעותית על תוקף תוצאות האבחון.

הפרק: ענף פסיכולוגיה					נוהל מס': 20-2015
הנוהל: הפעלת ענף פסיכולוגיה בשב"ס					בתוקף מתאריך: 28.11.2023
					ת' עדכון אחרון:
					עמוד מס' 4 מתוך 9 עמודים

5.4 הפניות לטיפול פסיכולוגי פרטני:

- 5.4.1 טיפול פסיכולוגי יתבצע במקרים בהם קיימת בעיה נפשית או אישיותית אשר מפריעה לתפקודו היומיומי התקין של האסיר ו/או לשילובו בתוכניות הטיפול הקיימות.
- 5.4.2 הסיבות להפניית אסיר לטיפול פסיכולוגי פרטני:
 - 5.4.2.1 בעיות קליניות כגון דכאון, חרדה, פסיכוזה ופוסט טראומה חריפה.
 - 5.4.2.2 הפרעות אישיות קשות.
 - 5.4.2.3 קשיי הסתגלות והשתלבות קיצוניים.
- 5.4.3 תהליך בחינת ההפניה ומתן הטיפול הפסיכולוגי הפרטני:
 - 5.4.3.1 לאחר התייעצות עם ק. טו"ש מחוזי ו/או רת"ח טו"ש, יעביר העו"ס המטפל הפנייה לטיפול פרטני (נספח ב') לרע"ן פסיכולוגיה או מי מטעמו הממונה על תחום הטיפול הפסיכולוגי בשב"ס.
 - 5.4.3.2 רע"ן פסיכולוגיה יבחן האם סיבת ההפניה עומדת בכללי הנוהל, יבחן את דחיפות ההפניה, ויתעדף אותה ביחס להפניות הקיימות.
 - 5.4.3.3 החלטה על מתן טיפול תתבצע על ידי רע"ן פסיכולוגיה או סגנו בהתייעצות עם הגורם המפנה והפסיכולוג הרלוונטי ובכפוף להסכמה מדעת מצד האסיר המופנה.
 - 5.4.3.4 טרם התחלת הטיפול, יחתום האסיר על טופס הסכמה לקבלת טיפול פסיכולוגי, וכן על טופס ויתור סודיות (נספח ד').
 - 5.4.3.5 החל האסיר בטיפול פסיכולוגי פרטני, הפסיכולוג המטפל יתעד את שילובו בטיפול פסיכולוגי פרטני בתיק תקון, וינהל את הרשומה הפסיכולוגית בהתאם לכללי החוק והאתיקה המקצועית.
 - 5.4.3.6 הפסיכולוג יעדכן את הגורם המפנה במהלך הטיפול, בנוגע להתפתחויות רלוונטיות ובמצבים בהם נדרשת חוות דעת על האסיר.
 - 5.4.3.7 בסיום הטיפול, יעביר הפסיכולוג דו"ח סיכום טיפול לעו"ס המטפל ולרת"ח עו"ס ביחידה.
 - 5.4.3.8 פסיכולוגים מתמחים יקבלו הדרכה מקצועית מפסיכולוג מדריך/בהסמכה להדרכה, בהתאם לחוק ולכללי האתיקה.

5.5 טיפול פסיכולוגי קבוצתי:

- 5.5.1 טיפול פסיכולוגי קבוצתי יתבצע בשיתוף פעולה עם ענף טיפול ושיקום ועל פי הצורך שיוגדר על ידם.
- 5.5.2 טרם אישור לפתיחת הקבוצה, רע"ן פסיכולוגיה ורע"ן טו"ש יאשרו את הרציונל והתכנים של הקבוצה המוצעת.
- 5.5.3 אופן ניהול הטיפול הקבוצתי:

נוהל מס': 20-2015					הפרק: ענף פסיכולוגיה	
בתוקף מתאריך: 28.11.2023					הנוהל: הפעלת ענף פסיכולוגיה בשב"ס	
ת' עדכון אחרון:						
עמוד מס' 5 מתוך 9 עמודים						

- 5.5.3.1 קבוצות טיפוליות יונחו בהנחיה משותפת של פסיכולוג ועובד סוציאלי.
- 5.5.3.2 הפסיכולוג והעו"ס יהיו אחראים למיון האסירים המתאימים לקבוצה וכתיבת דו"ח סיכום טיפול.

6. בקורות

ייערכו על ידי גורמי המקצוע, כל אחד בתחומו.
ברמת הנציבות: רע"ן פסיכולוגיה.

7. נספחים:

- נספח א': הפניה לאבחון פסיכולוגי מגורמי פנים.
נספח ב': הפניה לטיפול פסיכולוגי.
נספח ג': ויתור סודיות לאבחון פסיכולוגי.
נספח ד': הסכמה מדעת וויתור סודיות לטיפול פסיכולוגי.

הפרק: ענף פסיכולוגיה		נוהל מס': 20-2015	
הנוהל: הפעלת ענף פסיכולוגיה בשב"ס		בתוקף מתאריך: 28.11.2023	
		ת' עדכון אחרון:	
		עמוד מס' 6	מתוך 9 עמודים

נספח א'

הפניה לאבחון פסיכולוגי מגורמי פנים

1. פרטים אישיים:

שם האסיר:	ביס"ר ואגף:	מס' ט':	ת.ז.:
שנת לידה:	מצב משפחתי:	השכלה / מקצוע:	
שפוט בגין:	מס' מאסר:		תחילת מאסר:
1/4 לחופשה:	2/3 מנהלי:	מלא מנהלי:	

2. סיבות לאבחון:

- ☐ התרשמות לקיומה של בעיית השתלבות או הסתגלות למאסר.
- ☐ התרשמות לצורך לקבל תמונה קלינית מפורטת, לטובת גיבוש המלצות לפני בניית תכנית טיפולית.
- ☐ חשד לקיומה של הפרעת אישיות או בעיה נפשית אחרת המצריכה בחינה של תכנית הטיפול.
- ☐ אסיר שהשתלב בטיפול ארוך טווח, אך התרשם העו"ס כי אינו מצליח להיתרם מהטיפול.
- ☐ חשד להפרעה התפתחותית או קוגניטיבית (דוגמת מוגבלות שכלית, פגיעת ראש, דמנציה).
- ☐ סיבות אחרות בהן להערכת גורמי הטיפול נדרשת תמונה קלינית רחבה יותר על מנת לתת מענה טיפולי מיטבי.

3. התאריך הנדרש לקבלת הדו"ח האבחוני:

4. פרטי רקע רלוונטיים: (השכלה, שירות צבאי, רקע תעסוקתי, רקע עברייני, רקע משפחתי, רקע רפואי, משברים וטראומות, רקע אובדני, רקע פסיכיאטרי והתמכרות, טיפול קודם)

ממלא הדו"ח _____ תאריך: _____

הפרק: ענף פסיכולוגיה		נוהל מס': 20-2015	
הנוהל: הפעלת ענף פסיכולוגיה בשב"ס		בתוקף מתאריך: 28.11.2023	
		ת' עדכון אחרון:	
		עמוד מס' 7	מתוך 9 עמודים

נספח ב'

הפניה לטיפול פסיכולוגי

1. פרטים אישיים:

שם האסיר:	בי"סר ואגף:	מס' ט':	ת.ז.:
שנת לידה:	מצב משפחתי:	השכלה / מקצוע:	
שפוט בגין:	מס' מאסר:		תחילת מאסר:
1/4 לחופשה:	2/3 מנהלי:	מלא מנהלי:	

2. סיבות להפניה לטיפול:

- ☐ בעיות קליניות חמורות כגון דיכאון, פסיכוזה, הפרעה פוסט טראומטית חמורה.
☐ הפרעות אישיות קשות.
☐ קשיי השתלבות או הסתגלות קיצוניים.
☐ סיבות אחרות בהן להערכת גורמי הטיפול נדרש טיפול פסיכולוגי.

3. פרטי רקע רלוונטיים: (השכלה, שירות צבאי, רקע תעסוקתי, רקע עברייני, רקע משפחתי, רקע רפואי, משברים וטראומות, רקע אובדני, רקע פסיכיאטרי והתמכרות, טיפול קודם).

ממלא הדו"ח: _____ תאריך: _____

נוהל מס': 20-2015				הפרק: ענף פסיכולוגיה	
בתוקף מתאריך: 28.11.2023				הנוהל: הפעלת ענף פסיכולוגיה בשב"ס	
ת' עדכון אחרון:					
עמוד מס' 8		מתוך 9 עמודים			

נספח ג'

הצהרת ויתור סודיות

אני הח"מ _____ שם משפחה _____ שם פרטי _____ מספר אסיר _____ מספר ת.ז. _____

מצהיר בזאת על ויתור סודיות לגבי כל חומר סוציאלי, פסיכולוגי, רפואי ופסיכיאטרי, הנמצא ברשות השירות הסוציאלי של שב"ס ומב"ן ומתיר בזאת לשירות הפסיכולוגי בשב"ס לקבל מידע זה. אני מצהיר בזאת על ויתור הסודיות לגבי כל חומר של האבחון הפסיכולוגי ומתיר בזאת לשירות הפסיכולוגי של שב"ס לתת מידע זה והידוע להם לגורמים הבאים: שירות הסוציאלי של שב"ס, מב"ן, , רשות לשיקום האסיר, וועדות שב"ס ולוועדות הבינמשרדיות, לוועדות שחרורים רגילה ומיוחדת (קציבה) וכן לגורמי שיקום בקהילה, ככל שזה יידרש.

תאריך _____ חתימה _____
שם העד וחתימתו _____

נוהל מס': 20-2015				הפרק: ענף פסיכולוגיה	
בתוקף מתאריך: 28.11.2023				הנוהל: הפעלת ענף פסיכולוגיה בשב"ס	
ת' עדכון אחרון:					
עמוד מס' 9		מתוך 9 עמודים			

נספח ד

- סודי -

הצהרת אסיר/ה בדבר השתתפות בטיפול פסיכולוגי בשב"ס

אני הח"מ

שם משפחה שם פרטי מספר אסיר מספר ת.ז.

1. מצהיר ומאשר בזאת כי אני מוכן, מתוך רצוני הטוב והחופשי, לעבור טיפול פסיכולוגי בשב"ס.
2. אני מצהיר בזאת כי לא תהיינה לי, או לכל אחד אחר מטעמי, כל תביעה וטענה מכל סוג שהוא כנגד שירות בתי הסוהר או מי מטעמם בגין השתתפותי בטיפול זה כאמור.

הצהרת ויתור סודיות

אני הח"מ

שם משפחה שם פרטי מספר אסיר מספר ת.ז.

מצהיר בזאת על ויתור סודיות לגבי כל חומר סוציאלי, פסיכולוגי, רפואי ופסיכיאטרי, הנמצא ברשות השירות הסוציאלי של שב"ס ומב"ן ומתיר בזאת לשירות הפסיכולוגי בשב"ס לקבל מידע זה. אני גם מצהיר בזאת על ויתור הסודיות ומתיר בזאת לשירות הפסיכולוגי של שב"ס למסור במידת הצורך מידע פסיכולוגי לשירות הסוציאלי של שב"ס, מב"ן, , הרשות לשיקום האסיר, וועדות שב"ס ובכללן וועדות הבינמשרדיות כגון: ועדת שיקום, טעוני פיקוח, אלימות במשפחה, גילוי עריות, ועדת שחרורים, ועדת אסירי עולם ובמידת הצורך לגורמי מטה רלוונטים.

חתימה

תאריך

שם העד וחתימתו